

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i administracja
Nowy Rynek 14.

Administracja czynna od godz. 9—3 pp.
Redakcja od godz. 2—3 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 9.—
Miesięcznie . „ 3.—

Ogłoszenie : Wiersz (trzy szpalty na stronie) Mk. 1.— Przedtekstem Mk. 2.50 za wiersz (dwie szpalty na stronie).
Drobne 20 fen. za wyraz.

Cena egzemplarza 1 Marka

№ 6.

Łódź, wtorek, 25 listopada 1919 r.

Rok I.

Dział Sprawozdawczy.

Z Obrad Magistratu.

W sprawie posterunków policyjnych przed składami węglowymi.

W sprawie zamierzonego przez Komendę Policji Państwowej w Łodzi odwołania posterunków policyjnych z przed składów węglowych miejskich i projektowanego przez nią obsadzenia tych posterunków przez zbrojnych ludzi z ramienia Magistratu, uchwalono, wobec niepodobieństwa pozostawienia składów bez należytego nadzoru policyjnego, zaprotestować przeciw projektowi uzbrajania kogokolwiek poza oficjalnymi organami bezpieczeństwa i stwarzaniu w ten sposób drugiej policji w mieście, i odwołać się do decyzji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Magistrat a Tow. Łódzkich Kolei Elektrycznych.

Rozpatrzono sprawę przypuszczalnego deficytu finansowego Towarzystwa Łódzkich Kolei Elektrycznych, wywołanego żądaniami pracowników tramwajowych z dn. 31 października 1919 r., i uchwalono nie dawać żadnych zobowiązań co do pokrycia tego deficytu, gdyż byłoby to wbrew uchwale Rady Miejskiej z

dnia 18. czerwca 1910 r. i przekraczałoby zakres kompetencji Magistratu.

Prawa członków kooptowanych do komisji i delegacji.

W sprawie udziału w obradach delegacji członków kooptowanych przez Wydziały, wyjaśniono, że na posiedzeniach komisji i delegacji wszystkich wydziałów członkowie kooptowani nawet z poza grona radnych miejskich, korzystają z prawa głosu decydującego narówni z członkami komisji i delegacji z wyboru

Delegaci do Komisji Świadczeń Wojennych.

Przyjęto do wiadomości odezwe Starostwa m. Łodzi z dnia 14 listopada 1919 r. № 4983 i uchwalono zwrócić się do rady Miejskiej o dokonanie wyboru czterech delegatów i ich zastępców do Komisji Świadczeń Wojennych, mającej za zadanie szacowanie przedmiotów ekwipunku wojskowego.

Delegaci do Państw. Powiatowego Komitetu Pomocy Dzieciom.

Do przyjęcia udziału z ramienia Magistratu w mającym się odbyć w dniu 17. listopada 1919 r. posiedzeniu organizacyjnym Państwowego Powiatowego Komitetu Pomocy Dzie-

ciom upoważniono ławników pp. Macińskiego i Otto.

Roboty ziemne.

Wobec trwających mrozów i śniegu oraz niemożności w związku z tem prowadzenia robót ziemnych, uchwalono na 2 tygodnie wymówić pracę robotnikom, zajęтым dotychczas na plantacjach miejskich i przy regulacji ulic.

Mydło dla dziatwy szkolnej.

Na wniosek Wydziału Szkolnictwa z dnia 17. października 1919 roku, wobec wzrostu frekwencji kąpiących się dzieci, uczęszczających do miejskich szkół początkowych, postanowiono nabyć dodatkowo 1,800 kałków mydła twardego.

Z Rzeźni Miejskiej.

Na wniosek p. wiceprezydenta Wojewódzkiego Magistrat uchwalil:

a) zobowiązać naczelnego lekarza Rzeźni Miejskiej, p. Józefa Stojanowskiego, do składania Magistratowi miesięcznych sprawozdań i dezyderatów oraz

b) przyznać mu prawo używania tytułu „Naczelnny lekarz weterynarii Rzeźni Miejskiej w Łodzi“ oraz pieczęci z herbem miasta.

Płace dla rzemieślników.

Na w skutek wniosku № 1 Wydziału Budownictwa z dnia 13. listopada 1919 r., postanowiono od dnia 1. listopada 1919 r. stosować następujące płace dzienne dla rzemieślników:

1. dla cieśli, stolarzy, murarzy, ślusarzy, elektromonterów i brukarzy po mk. 24.—,
2. betoniarzy i płyciarzy po mk. 20.— dziennie.

Płace dla dozorców.

Uwzględniając żądania robotników na robotach miejskich, uchwalono z dniem 17. listopada 1919 r. płacę dzienną dozorców podnieść do normy rzemieślników, t. j. do 24.—, a jednocześnie, nie uznając t. zw. po-

mocników dozorców, wszystkim innym robotnikom pozostawić normy płacy dziennej, uchwalone przez Magistrat w dniu 3. listopada 1919 r. p. 2 i 7. listopada 1919 r. p. 53.

Skoncentrowanie zleceń na wykonanie remontu i t. p.

W myśl wniosku Wydziału Budownictwa z dnia 30 października 1919 r., uchwalono, w celu szybszego wykonywania zleceń przez Wydział Budownictwa, aby wszystkie wydziały zlecenia swe na wykonanie przeróbek, remontu, reperacji budynków, lokali i utensylii kierowały bezpośrednio do Wydziału Gospodarczego.

Oczyszczenie ulic miasta.

Przyjęto do wiadomości opracowany przez p. inż. Szenfelda wspólnie z Naczelnikiem Policji Państwowej, Starostą, przedstawicielami obywateli i tramwajów miejskich projekt oczyszczenia ulic miasta z śniegu i uchwalono wypłaty na robociznę dokonywać z Kasy Miejskiej, tytułem zaliczki na rachunek tramwajów miejskich i właścicieli domów, przyległych do tramwajów.

Ciepła odzież dla dozorców plantacji miejskich.

Uchwalono w zasadzie zaopatrzyć w ciepłe palta mundurowe i czapki stałych dozorców plantacji miejskich i w tym celu polecono zwrócić się do Państwowego Urzędu Zakupu Artykułów Pierwszej Potrzeby o odstąpienie Magistratowi odpowiedniego materiału i do p. W. Drozdowskiego o zajęcie się tą sprawą, a jednocześnie powierzono p. ławnikowi, inż. Klocmanowi, zebranie ofert na miejscu. — Oferty krawców M. P. Lissa i S. Młotkiewicza uznano za wygórowane.

Instalacja wanny świetlnej.

Uchwalono urządzić w szpitalu miejskim przy ul. Zakątnej, kosztem 1,000.— mk., jedną wannę, świetlną zainstalowanie w najkrótszym czasie powierzono Wydziałowi Budownictwa.

Przysznice w zakładzie kąpielowym.

Akceptowano wniosek № 4 Wydziału Budownictwa z dnia 13. listopada 1919 r. o powierzeniu przedsiębiorcy O. Kocińskiemu założenia 14 przyszniców w Zakładzie kąpielowym przy ul. Pańskiej № 115 za sumę mk. 5,549.40.

Zabrukowanie ulicy Nowo-Senatorskiej.

Przychylając się do wniosku № 5. Wydziału Budownictwa z dn. 13. listopada 1919 r., chwalono przyjąć od firmy F. Miłobędzki i J. Małewski gotówką mk. 3,000.— i około 150-m.³ kamienia brukowego na zabrukowanie z wiosną roku przyszłego ulicy Nowo-Senatorskiej.

Urządzenie studni w parku Ks. Poniatowskiego.

Akceptowano wniosek № 7 Wydziału Budownictwa z dnia 9. października 1919 r. o powierzenie firm S. Bartzczak i W. Kusak urządzenia studni z pompą w parku Ks. Józefa za cenę mk. 13,036.

Przewóz łąki.

Akceptowano wniosek Nr. 5 Wydziału Zdrowotności Publicznej z dnia 13 listopada 1919 r., zawarcia umowy z przedsiębiorcą Szlamowiczem na przewóz opału do instytucji Wydziału po mk. 1.20 od korca węgla w mieście, mk. 2.—do Radogoszcza i mk. 3.—do Chojen.

Z obrad Rady Miejskiej.

Protokół.

45 (I sesji) posiedzenia Rady Miejskiej.
Łódź, dnia 18 listopada 1919 r.

Komplet radnych: 74, komplet członków Magistratu: 11. Obecnych radnych: 53, obecnych członków Magistratu: 10.

Posiedzenie otworzyło godzinie 7-ej wiecz. przewodniczący Rady Miejskiej r. A. Remiszewski w obecności quorum Rady (63 członków) zaprosiwszy do stołu prezydjalnego rr. sekreta-

rzy W. Doleckiego i M. Jarbluma oraz sekretarza Prezydium p. P. Rundo do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Zawiadomienia radnych; Adamskiego, Babiackiego, Bińkowskiej, Chwałbińskiego, Fichny, Kalużynskiego, Kiermasa, Kotkowskiego, Koziółkiewiczówny, Łęckiego. Dr. Margolisa, Müllera, Przybylskiego, Dr. Rosenblattá, Sadowskiego, Szendelowej, Waszkiewicza i Zakrzewskiego, usprawiedliwiających swą nieobecność na posiedzeniu dzisiejszem.

2. Komunikat Magistratu, zawiadamiający o zaangażowaniu p. Marjana-Ołtaszewskiego na stanowisko referenta prasowego Magistratu.

3. Okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych № 709 z dnia 23 października 1919 r. w sprawie nieodkładania otwarcia komunalnych kas oszczędności do chwili ustalenia waluty, wraz ze wskazówkami dotyczącymi zmiany § 20 odnośnego Statutu Wzorowego.

4. Okólnik Związku Miast Polskich № 44 w sprawie ustawy opłat kancelaryjnych.

5. Okólnik Związku Miast Polskich № 45 w sprawie dostarczenia danych, czy w mieście znajdują się szpitale, któreby przed wojną były utrzymywane przez dawną Radę powiatową lub gubernialną dobroczynności publicznej i kto zarządza obecnie tymi szpitalami i łoży na ich utrzymanie.

6. Odezwę Związku Miast Polskich № 1987 z dnia 12.11 1919 ze zwyczajne doroczne zebranie Ogólne Związku Miast odbędzie się w dn 6, 7 i 8 grudnia r. b. i że na porządku dziennym tego zebrania znajdują się między innymi, nie tylko sprawy, wymienione w okólniku № 39, lecz i sprawa zmian w Statucie Związku, postawiona na porządku dziennym na skutek żądania Ministerjum Spraw Wewnętrznych.

Uchwalono:

a) Poza porządkiem dziennym:

I Odnośnie oddania placu miejskiego przy Szosie Konstantynowskiej na ćwiczenia lądowe 4 bataljonu saperów:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 2 z dnia 10.11 1919 r., postanawia:

1) oddać bezpłatnie na przeciąg jednego roku Dowództwu Okręgu

Generalnego Łódzkiego na ćwiczenia saperów, zgodnie z odnośnym podaniem z dnia 1.10 1919 r. za № 1727/III b, około 9 morgów gruntu przy Szosie Konstataynowskiej, kładąc jednak za warunek, że Dowództwo zapobiegnie skutecznemu robieniu szkód w lesie miejskim przez żołnierzy;

2) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały. Uchwałę powzięto jednogłośnie.

b) w sprawach objętych porządkiem dziennym:

1) Odnośnie przystąpienia gminy miejskiej do „Towarzystwa Aproprowizacji Miast Polski i Ziemi Wschodnich“:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 2 z dnia 27 października r. b., postanawia:

1) Upoważnić Magistrat m. Łodzi do przystąpienia do Tow. Aproprowizacji Miast Polski i Ziemi Wschodnich — spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem w wysokości mk. 450.000.— na warunkach, wyszczególnionych w projekcie spółki;

2) wyasygnować powyższą kwotę z „Rachunku Zaliczek Zarządu Głównego“, jako fundusz specjalny do przenoszenia z roku na rok aż do czasu rozwiązania umowy;

3) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

II. Odnośnie przemianowania ul. Olgińskiej na ul. Piramowicz:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 18 z dnia 20 października 1919 r., postanawia:

1) Przemianować ul. Olgińską na ul. Piramowicza;

2) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

III. Odnośnie kupna placu przy ul. Kaplicznej № 8:

Rada Miejska, zgodnie z wnioskiem Magistratu № 9 z dnia 1 lipca 1919 r., postanawia:

1) Nabyć na rzecz gminy miejskiej od Narcyza Nonasa plac przy ul. Kaplicznej № 8 wraz ze znajdującą się na nim studnią i zapasami

cegły za ogólną mk. 7.000 — w gotowiznie;

2) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

Uchwałę powzięto jednogłośnie.

IV. Odnośnie otwarcia w Łodzi Politechniki:

Zważywszy,

a) że odrodzenie przemysłu polskiego wymaga jaknajwiększej liczby pracowników wykwalifikowanych, których dostarczyć może tylko szkoła politechniczna;

b) że Łódź jest najważniejszym ośrodkiem przemysłowym okręgu łódzkiego, a zatem najodpowiedniejszym terenem dla szkół tego typu;

c) że istnienie Politechniki wpłynie dodatnio na rozwój przemysłu w okręgu łódzkim, przyczyni się do podniesienia poziomu kulturalnego naszego miasta oraz umożliwi wyższe kształcenie się jednostek uzdolnionych z pośród proletariatu,

Rada Miejska postanawia:

1) poczynić energiczne starania u czynników miarodajnych celem jaknajszego otwarcia w Łodzi Politechniki;

2) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

V. Odnośnie postępowego podatku dochodowego:

Ze względu na oświadczenie Magistratu:

a) że państwo przystąpiło do opracowania Ustawy i wobec tego opracowanie nowej ustawy Miejskiej będzie pracą zbyteczną;

b) że wymiar podatku na rok 1918 jest już na ukończeniu, a za rok 1919 w opracowaniu i zmiana Ustawy opóźniłaby wymiar,

Rada Miejska, uznając za nieodpowiednią i wymagającą zmian zasadniczych taryfę podatku dochodowego, objętą Ustawą o miejskim podatku od dochodu, wobec technicznych trudności, które opóźniłyby ściąganie podatku przy zmianie taryfy, wskutek ukończenia wymiaru podatku na rok 1918 i opracowania już wymiaru na rok 1919 —

postanawia uznać zmianę taryfy obecnie za niewskazaną.

Oдноśnie prowadzenia stenogramów z posiedzeń plenarnych Rady Miejskiej:

Rada Miejska, uznając potrzebę posiadania stenogramów z posiedzeń Plenarnych Rady Miejskiej, postanawia prowadzić je i nadal.

VII. Oдноśnie ustanowienia posady kierownika Laboratorjum Psychologicznego dla badań nad dziećmi przy Wydziale Szkolnictwa:

Rada Miejska postanawia:

1) Ustanowić posadę kierownika Laboratorjum z pensją mk. 18.000-rocnie;

2) powierzyć ł. Dr. S. Kopcińskiemu pełnienie obowiązków kierownika Laboratorjum do czasu wyśzukania kandydta odpowiedniego dla objęcia rzeczzonego stanowiska, w każdym jednak razie nie dłużej niż do końca roku szkolnego 1919/20;

3) wyznaczyć Dr. Kopcińskiemu na czas pełnienia obowiązków kierownika Laboratorjum odszkodowanie w wysokości mk. 500 — miesięcznie

(z dz. V, tyt. II, poz. 18):

4) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

Z powodu spóźnionej pory Przewodniczący odracza rozpatrzenie reszty spraw, objętych porządkiem dziennym, do posiedzenia następnego i o godz. 9 min. 30 wieczór ogłasza posiedzenie za zamknięte.

Przewodniczący:

(—) A. Remiszewski.

Prowadzący protokół: (—) P. Rundo.

Protokół.

46 (I sesji) posiedzenia Rady Miejskiej

Łódź, dnia 19 listopada 1919 r.

Komplet radnych: 74 Komplet członków Magistratu: 11 obecnych radnych: 52 obecnych członków Magistratu: 11.

Posiedzenie otworzył o godz. 7 min 50 wiecz. zastępca przewodniczącego Rady

Miejskiej r. L. Kern w obecności quorum Rady (63 członków), zaprosiwszy do stołu prezydjalnego r. sekretarza N. Jarbluma oraz sekretarza Prezydjum p. P. Rundo do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Zawiadomienia radnych: Adamskiego Bińkowskiej, Fichny, Grossa, Jaranowskiego, Kałużyńskiego, Kiermasa, Dr. Margolis Müllera, Pogonowskiego, Przybylskiego, Remiszewskiego, Dr. Rosenblatta, Sadoczyńskiego, Szendelowej, Utty, Waszkiewiczza i Zakrzewskiego, usprawiedliwiających swę nieobecność na posiedzeniu dzisiejszem.

2. Odezwę Związku Zawodowego Urzędników Miejskich m. Łodzi z dnia 19.11 1919 r. treści następującej.

„Na skutek interpelacji Magistratu i niektórych pp. ławników i radnych w sprawie zachowanie się galerji na posiedzeniu Rady Miejskiej w dniu 4. listopada r. b. stwierdzamy kategorycznie, że Zarząd Związku Zawodowego Urzędników Miejskich zajęcia tego nie organizował i podczas obrad na audytorjum wpływu swego nie wywierał.”

3. Odezwę członków Wydziału Zdrowotności Publicznej Dr. S. Sterlinga Dr. A. Tomaszewskiego i Dr. A. Goldmana treści następującej:

„Niżej podpisani członkowie Wydziału Zdrowotności Publicznej zwracają się do Prezydjum Rady Miejskiej z prośbą o sprostowanie na najbliższem posiedzeniu Rady fałszywych oskarżeń komisji lekarskiej Wydziału Zdrowotności Publicznej, jakich dopuścił się pod adresem komisji Przewodniczący Wydziału na posiedzeniu Rady Miejskiej w dniu 11. listopada, mianowicie:

Dr. Koziółkiewicz oświadczył, iż komisja lekarska nie dopuściła do kooptacji D-rów Tochtermana i Wattena oraz uniemożliwiła mu dobranie referenta do spraw sanitarnych.

Dr. Tochterman i Watten ani swych kandydatur nie stawiali, ani też ich nazwiska nie były omawiane na żadnem z posiedzeń komisji lekarskiej bądź też Wydziału, a tymbardziej nie były balotowane. Co się zaś tyczy referenta do spraw sanitarnych, to komisja lekarska odrzuciła kandydaturę jednego z lekarzy osad okolicznych, ponieważ nie był on zgola przygotowany do kierowania sprawami sanitarnymi, ani do roli przełożonego lekarzy dzielnicowych. Aprobowała natomiast

kandydaturę lekarza, który jest obecnie profesorem higieny w jednym z uniwersytetów w Szwajcarii i kierownikiem sanitarji jednego z Kantonów Szwajcarskich. Zresztą w powyższej sprawie Dr. Koziółkiewicz sam sobie zaprzeczył, gdy w swem przemówieniu wyraził się, iż pomocników nie ma, bo żadnemu lekarzowi nie opłaca się zajmować to stanowisko.

Nizej podpisani oświadczają, iż nie sprzeciwiali się i nie sprzeciwiają kooptacji do Wydziału innych lekarzy, bo pragną aby działalność Dr. Koziółkiewicza wszechstronnie poznana została przez większą liczbę fachowców".

— podpisy

4. Oświadczenie przewodniczącego, że w związku z wnioskiem nagłym r. Lichteusteina i tow. treści następującej:

„Rada Miejska wzywa Magistrat, aby na najbliższem posiedzeniu złożył sprawozdanie ze stanu aprowizacyjnego i opałowego naszego miasta.“

—Oдноśnie sprawozdanie umieszczone będzie na 1 punkcie porządku dziennego posiedzeń Rady Miejskiej w tygodniu przyszłym.

U c h w a l o n o :

I. Одноśnie podwyższenia budżetu Rady Szkolnej Okręgowej m. Łodzi:

odroczyć rozważenie sprawy do czasu obrad nad zamierzeniami skarbowemi Działu V—Wydziału Szkolnictwa.

II. Одноśnie podwyższenia subydjum na kursy dla analfabetów do mk. 35.000.—:

odroczyć rozważenie sprawy do czasu obrad nad zamierzeniami skarbowemi Działu V—Wydziału Szkolnictwa

III. Одноśnie petycji Chrześc. Tow. Dobr. w sprawie wyznaczenia dla Domu Starców jednorazowej większej zapomogi z funduszów miejskich:

Ze względu na zły stan finansowy miasta oraz preliminarz na rok sprawozdawczy mk. 290.000 — na rzecz instytucyj, pozostających pod egidą Towarzystwa,

—odrzuć wniosek Komisji Skarbowej w przedmiocie przyznania dla Domu Starców jednorazowego zasiłku w wysokości mk. 10.000.—

IV. Одноśnie referatu Komisji Skarbowej w sprawie przekazania t. zw. Przytąka dla Żebraków Wydziałowi Zdrowotności Publicznej:

Wobec zgłoszenia w międzyczasie odrębnego wniosku przez Magistrat — odroczyć rozważenie do czasu ponownego rozpatrzenia sprawy przez Komisję Skarbową.

V. Одноśnie pobierania przez Wydział Zdrowotności Publicznej od chorych chirurgicznych, leczących się w szpitalach miejskich opłat za zużyte do operacji materiały opatrunkowe oraz używalność instrumentów chirurgicznych:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 7. z dnia 24. października 1919 r., postanawia:

1) pobierać od dnia 1. listopada 1919 r. od miejscowych i zamiejscowych chorych chirurgicznych, leczących się w szpitalach miejskich na własny rachunek lub na rachunek gminy i niemogących się wykazać świadectwem ubóstwa mk. 100.— tytułem opłaty za zużyte do operacji materiały opatrunkowe i używalność instrumentów chirurgicznych:

2) wnieść do budżetu na rok 1919/20 we „Wpływach“ dz. VII—Wydziału Zdrowotności Publicznej— w tyt. I, poz. 9 (nową) mk. 25.000.— „Wpływy za zużyte do operacji materiały opatrunkowe i używalność instrumentów chirurgicznych“;

3) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

VI. Одноśnie spraw:

a) nabycia w drodze wywłaszczenia od sukce. Henryka Szejna w Łodzi części nieruchomości, oznaczonej według tabeli likwidacyjnej wsi Rokicie Stare № № 18 i 19:

b) nabycia w drodze wywłaszczenia od Pawła Biedermana

gruntu, położonego przy ul. Średniej w miejscowości „Budy Stokowskie”;

c) nabycia w drodze wywłaszczenia od Hermana Barcza placu, położonego przy ul. Łagiewnickiej № 34;

d) nabycia w drodze wywłaszczenia od Laury Stolby placu, położonego przy ul. Brzezińskiej № 102;

Rada Miejska, przychylając się do wniosków Magistratu a mianowicie:

a) № 30 z dnia 24 października 1919 r. w przedmiocie nabycia w drodze wywłaszczenia od succ. Henryka Szejna w Łodzi części nieruchomości, oznaczonej według tabeli likwidacyjnej wsi Rokicie Stare № 18 i 19 o obszarze 36.665 łokci kwadr. celem powiększenia placu, nabytego przez miasto pod budowę Gazowni Mlejskiej;

b) № 21 z dnia 31 października 1919 r. w przedmiocie nabycia w drodze wywłaszczenia od Pawła Biedermana 9 mórg i 256 prętów, gruntu, położonego przy ul. Średniej w miejscowości „Budy Stokowskie”, — pod budowę zbiornika wodociągowego.

c) № 22 z dnia 31 października 1919 r. w przedmiocie nabycia w drodze wywłaszczenia od Hermana Barcza placu, położonego przy ul. Łagiewnickiej № 34 o obszarze 54.347 łokci kwadr. — pod budowę gmachów szkolnych;

d) № 22 z dnia 31 października 1919 r. w przedmiocie nabycia w drodze wywłaszczenia od Laury Stolbe placu o obszarze 3 mórg, położonego przy ul. Brzezińskiej № 102 pod budowę gmachów szkolnych; postanawia:

1) uznać powyższe wywłaszczenia za wskazane;

2) upoważnić Magistrat do poczynienia odpowiednich kroków w tym kierunku;

3) poczynić właściwie zastrzeżenia hipoteczne — w przedmiocie uniemożliwienia sztucznych obciążeń

wzmiankowanych nieruchomości przez dotychczasowych właścicieli;

4) przystąpić niezwłocznie do zakupu jaknajwiększej liczby placów pod budowę gmachów użyteczności Publicznej;

5) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

Uchwałę powzięto jednomyślnie.

VII. Odnośnie powiększenia poz. 4, tyt. X, dz. IV „Wydatki kancelaryjne” — Wydz. Finansowo-Rachunkowego, Oddziału Adresowego — z mk. 7.000 — do mk. 14.000.—:

Zgodnie z życzeniem Magistratu odroczyć rozważenie sprawy do czasu zgłoszenia przez Magistrat innych przekroczeń budżetowych, przewidzianych w tym dziale.

Na skutek życzenia większości członków Rady Miejskiej, przewodniczący o godz. 9 min. 05 wiecz. ogłasza posiedzenie za zamkniętą, odraczając rozważenie reszty spraw, objętych porządkiem dziennym, do posiedzenia Rady Miejskiej w tygodniu przyszłym. —

Przewodniczący:

(—) L. Kern.

Prowadzący protokół: (—) P. Rundo.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Szkolnictwa od 1 lipca do 30 września 1919 r.

Frekwencja w szkołach powszechnych.

Wobec uchwalenia przez Radę Miejską obowiązku szkolnego dla 3-ich roczników i wobec powrotu do Łodzi wiekniej ilości rodzin z prowincji, Rosji i Niemiec frekwencja dziatwy w szkołach powszechnych m. Łodzi wzrosła w porównaniu z rokiem ubiegłym o 20,000 dzieci; zapisano w początku roku szkolnego około 50,000 dzieci.

Taka ilość zgłoszeń nie była przewidziana ani przez Wydział, ani przez Radę Szkolną Okręgową, to też

znaleźliśmy się w początku roku szkolnego w położeniu nad wyraz trudnem wobec braku sił nauczycielskich, jak również braku umeblowania, które, z powodu długotrwałego strejku stolarzy, nie mogło być na czas do nowootwieranych oddziałów dostarczane. Przez to określona przez Inspekcję ilość oddziałów (987) nie mogła być uruchomiona z początkiem roku szkolnego; oddziały otwierane są jeszcze i obecnie w miarę dostarczania mebli i wyznaczania personelu nauczycielskiego.

Przygotowanie do kampanji szkolnej na rok następny.

Aby w przyszłym roku szkolnym zapobiec podobnej anomalji i zapewnić sobie możliwość uruchomienia w odpowiednim czasie potrzebnej dla wszystkich zgłaszających ilości oddziałów Wydział już w pierwszych dniach października omawiał sprawę przygotowań przedwstępnych i przypuszczać należy, iż przy współdziałaniu Inspektoratu i Rady Szkolnej Okręgowej, jak również przy pomocy biura Powszechnego Nauczania, które dostarczy ścisłych danych statystycznych, uda się w przyszłym roku szkolnym wprowadzić do szkolnictwa miejskiego stosunki bardziej normalne. Nie ulega kwestji, iż Rada Szkolna Okręgowa przyjmie przychylnie dezyderat Wydziału w sprawie ogłoszenia konkursu na posady nauczycielskie o kilka miesięcy wcześniej, niż to miało miejsce w roku bieżącym.

Komisja Zakupów,

Wydział zaś przedsięwzięcie wszelkie możliwe środki, zmierzające do zaopatrzenia nowych oddziałów, jakie trzeba będzie w przyszłym roku szkolnym uruchomić, w meble, utensylja i pomoce uaukowe. W tym celu zreorganizowano istniejącą przy Wydziale Komisję Zakupów, wprowadzając do jej składu kilku członków Wydziału i ustanawiając posadę specjalnego urzędnika gospodarczego.

Lokale szkolne.

Dla braku lokali szkolnych miejscowe władze szkolne zmuszone były uciec się w roku bieżącym do uruchomienia dużej ilości oddziałów popołudniowych. Aby tej anomalji w przyszłości uniknąć, Wydział projektuje (wobec niemożności wybudowania w krótkim czasie odpowiedniej ilości monumentalnych gmachów szkolnych) stawienie baraków drewnianych na wzór istniejących w Krakowie i zagranicą. Odpowiednio umotywowany wniosek po zebraniu danych od firm budowlanych Wydział przedstawi do akceptacji Magistratowi.

Komisja do badań lokali szkolnych.

Poważna ilość szkół posiada lokale zupełnie nieodpowiadające celom i zadaniom szkolnictwa. Dla uniknięcia wynajmowania w dalszym ciągu lokali nieodpowiednich, wybrana została Komisja, w skład której wchodzi referent Wydziału, lekarz-higienista i członek Wydziału (dwaj ostatni wyznaczani kolejno); Komisja ta przed zawarciem kontraktu ma obowiązek zbadać na miejscu proponowane lokale i tylko na mocy orzeczenia Komisji mogą być wynajmowane.

Opał dla szkół.

Jedną z poważnych bolączek jest sprawa opału dla szkół. Wyznaczona przez Wydział Zaprowiantowania Miasta norma (15 funtów na salę) uznana została przez Wydział za zbyt małą i w tej sprawie postanowiono na jednym z posiedzeń wystąpić do Magistratu z prośbą o zwiększenie normy do 25 funtów węgla na salę szkolną. Podziałem opału zajmuje się Komisja, w skład której wchodzi członkowie Wydziału oraz przedstawiciele nauczycielstwa szkół powszechnych.

Zmiana numeracji szkół.

Wobec ujednostajnienia nazwy dla szkół powszechnych, która w myśl rozporządzenia Ministerstwa

brzmi „7-klasowa szkoła powszechna“, Wydział—po porozumieniu się z Komisją Powszechnego Nauczania i Radą Szkolną Okręgową — zniósł dotychczasową numerację oddzielną dla szkół polskich, żydowskich i niemieckich; ustalono natomiast jednolitą numerację dla wszystkich szkół, przyczem pierwszych 89 numerów posiadają szkoły polskie, numery następne szkoły niemieckie, końcowe zaś szkoły żydowskie. W miarę otwierania nowych szkół wyznaczane będą numery, wypadające z kolei.

Komisja Kulturalno-Oświatowa.

Komisje ta, w skład której wchodzi przedstawiciele Magistratu, Rady Miejskiej i Wydziału Szkolnictwa, głównie zajmowała się kwestją Teatru Polskiego w Łodzi.

Pozatem omawiano sprawę uruchomienia kinematografu naukowego dla dziatwy szkolnej oraz zorganizowania popularnych koncertów orkiestry symfonicznej; prace przygotowawcze są w toku i spodziewać się należy, iż zarówno kinematograf naukowy, jak popularny koncert, a także popularne przedstawienia teatralne dla szerokich mas zostaną odpowiednio zorganizowane i spełnią swoje zadanie kulturalne.

W związku z odezwą Ministerstwa Kultury i Sztuki zapoczątkowano akcję, celem zebrania prac artystycznych dziatwy szkolnej i stworzenia wystawy tych prac w Warszawie i Łodzi.

Kursy dla dorosłych.

Komisja Kulturalno-Oświatowa zajęła się również sprawą organizacji Kursów dla dorosłych, które obejmować mają 3 działy: kursy dla analfabetów, kursy uzupełniające w zakresie programu nauczania 7-klasowych szkół powszechnych i Uniwersytet Ludowy.

Kursy dla terminatorów

Wzorem lat poprzednich uruchomiono w połowie września kursy dla terminatorów rzemieślników, program których oparto na programie, opracowanym przez Sekcję Szkol-

nictwa Zawodowego przy Ministerstwie W. R. i O. P., Kierownictwo Kursów powierzono dyr. Gimnazjum Filologicznego p. Kazimierzowi Tomaszewskiemu, który skompletował personel nauczycielski głównie z pomiędzy nauczycielstwa szkół powszechnych. Obecnie czynnych już jest 5 oddziałów z programem nauczania 1-go, 2-go i 3-go kursu.

Miejskie szkoły średnie.

Pozostające pod egidą Wydziału Szkolnictwa miejskie szkoły 4-klasowe zamieniono z początkiem bieżącego roku szkolnego na szkoły średniego typu, a mianowicie:

1. 4-klasową szkołę polską na Gimnazjum 8-klasowe typu przyrodniczo-matematycznego; Gimnazjum po opróżnieniu gmachu przy ul. Sienkiewicza 44 przez szpital wojskowy przeniesione zostanie z dotychczasowego lokalu (Nowo-Targowa 18) do wzmiankowanego gmachu.

2. 4-klasową szkołę niemiecką zamieniono na 6-klasową szkołę handlową z językiem wykładowym polskim z zastosowaniem do programu, opracowanego dla tego rodzaju szkół przez ministerstwo,

3. 4-klasową szkołę żydowską postanowiono stopniowo przekształcić w najwyższej zorganizowaną szkołę powszechną; w roku bieżącym wyższe klasy prowadzone są podług programu dotychczasowej szkoły 4-klasowej, zaś 2 niższe dostosowane zostały do programu szkół powszechnych.

Miejskie Seminarjum Nauczycielskie.

Kurs nauczania w Seminarjum, które na skutek uchwały Rady Miejskiej nosi obecnie nazwę „Seminarjum Nauczycielskie m. Łodzi imienia Ewarysta Estkowskiego“, stosownie do nowo opracowanego programu ministerjalnego zmieniony został na pięcioletni, wobec czego w bieżącym roku szkolnym Seminarjum nie wyda nowego zastępu sił nauczycielskich.

W roku 1918/19 ukończyło Seminarjum 17 uczniów, którzy otrzymali

posady w szkołach powszechnych m. Łodzi.

Pracownia Psychologiczna.

Uruchomiona w lecie roku bieżącego pracownia do badań psychologicznych prowadzona jest tymczasowo przez dr. Śliwińskiego i pozostaje pod bezpośrednim kierownictwem decernenta Wydziału dr. Kocińskiego.

Szkoła Pomocnicza.

Na mocy skutecznych przez lekarza i personel nauczycielski szkoły pomocniczej badań, dzieci kierowane są do tej szkoły, która mieści się przy ul. 6-go Sierpnia pod № 56. Kierownikiem szkoły pomocniczej jest p. Romuald Petrykowski. Personel nauczycielski składa się z miejscowych sił nauczycielskich, które tego rodzaju uczelnią gorąco się zainteresowały i posiadają za sobą samodzielne studia w zakresie nauczania dzieci niedorozwiniętej.

Półkolonje letnie.

Czynne przez trzy miesiące letnie półkolonje w parku ks. Józefa spełniły całkowicie swoje zadanie. Wygląd zewnętrzny dzieci, jak również fakt przybrania na wadze wskazują na dodatni wpływ pobytu dzieci przez czas dłuższy na świeżym powietrzu. Dla półkolonji zorganizowano specjalną kuchnię w zabudowaniach b. szkoły przemysłowo-rękodzielniczej przy ul. Pańskiej 115. Kuchnia ta wydawała przeciętnie posiłek dla 1,300 dzieci, przyczem grupa przedpołudniowa otrzymywała śniadania i obiady, popołudniowa zaś obiady i podwieczorki. Żywność dla półkolonji otrzymywano za pośrednictwem tanich kuchni z produktów amerykańskich. Urządzone w ostatniej chwili boisko, jako zbyt piaszczyste nie mogło być oddane dla gier i zabaw dzieci szkolnej, to też w porozumieniu z Zarządem Plantacji Miejskich użyto na ten cel znajdującego się w pobliżu trawnika. Staraniem Wydziału w pobliżu boiska stanęła hala oszklona, w której dzie-

ci miały znajdować schronienie w czasie niepogody. Niestety z powodu trudności natury technicznej Wydział Budownictwa nie zdążył wykończyć na czas hali i często zdarzało się, że dzieci w czasie niepogody po otrzymaniu posiłku musiały być rozpuszczona do domu. Przy półkolonjach urządzono leżaki dla dzieci skrofulicznych i zagrożonych gruźlicą, przeznaczając na ten cel przylegający do parku ks. Józefa plac. Dzieci słabowite prócz normalnego pożywienia otrzymywały dodatkowo produkty mleczne i mączne. Kurację prowadzono pod opieką lekarzy-hygienistów i higienistek szkolnych.

Ambulatorja szkolne.

Wobec podniesienia się frekwencji dziatwy w szkołach miejskich, Wydział w porozumieniu z naczelnym lekarzem ambulatoryjnym dr. Handelsmanem postanowił zwiększyć ilość ambulatorjów do 4-ch (zamiast dotychczasowych 2-ch). W najbliższych dniach otwarte zostanie nowe ambulatorjum w części lokalu Kursów Pedagogicznych przy ul. Dzielnej. 44.

Zmiana lokalu Wydziału.

Ponieważ przewidziane było oddanie w przyszłym roku szkolnym gmachu przy ul. Średniej Nr. 14, na potrzeby żeńskiego Gimnazjum Miejskiego, Wydział skorzystał z propozycji Wydziału Gospodarczego i przeniósł biuro swoje na ul. Olgińską Nr. 3. W tym domu, jak również w sąsiednim pod Nr. 5, skoncentrowano wszelkie władze szkolne, będące w stałym bezpośrednim ze sobą kontakcie, jak to: Inspekcję Szkolną Okręgową m. Łodzi, Radę Szkolną Okręgową, Biuro Komisji Powszechnego Nauczania oraz Wydział Szkolnictwa.

IV konferencja aprowizacyjna Magistratu z przedstawicielami kooperatyw łódzkich w dniu 20 lisopada 1919 roku.

Obecni panowie; delegat Starosty m. Łodzi Komisarz Kamala, delegat

Komisarza Aprowizacji Karnicki, delegat Państwowego Urzędu Zbożowego Kołaski, Dyrektor Łubieński, Ławnicy: Kaffanke i Wajs, Dyrektor Wolczyński, kierownik biura W. Z. M. Lauterbach i przedstawiciele 44 kooperatywy.

Posiedzenie o godz. 5-ej zagali Ławnik Kaffanke, zaprosiwszy na przewodniczącego dyrektora Wolczyńskiego. Sekretarzował Tadeusz Lauterbach.

Dyrektor Łubieński przedewszystkiem stwierdza, iż zaległość mąki, licząc do 1 grudnia r. b. wyniesie 26,000 ctnr. podwójnych, wobec czego sytuacja przedstawia się wprost tragicznie. Pan Ł. jest za całkowitym sekwestrem zboża. Co się tyczy wydawania racji ciężko pracującym, to p. Łubieński podkreśla, iż, wobec braku mąki dla całej ludności, uprzywilejowanie pod tym względem pewnej kategorii mieszkańców może być kością niezgody i wywołać oburzenie innych warstw społecznych, a w szczególności t. zw. „Lumpenproletariatu“.

Pan Kaffanke radzi realizowanie w miarę nadejścia transportów, zaznaczając, iż zupełnie słusznie pierwszeństwo należy się ciężko pracującym.

Dyrektor Wolczyński dalszą dyskusję uważa za zbędną, gdyż o przydziale będzie można mówić wtedy, gdy powołana dekretem Miejskowa Komisja Kwalifikacyjna ukończy swe prace i będzie w tej mierze dostateczny materiał liźbowy.

W dalszym ciągu Dyr. Łubieński odczytuje umowę, zawartą w dniu 15 b. m. pomiędzy przedstawicielami piekarń spółdzielczych i Magistratu m. Łodzi z jednej strony i Związkiem Zawodowym Robotników Przemysłu Mącznego i Związku Zawodowego Robotników Żyd. Przemysłu Mącznego z drugiej strony za pośrednictwem Inspektoratu Pracy III Okręgu. Treść umowy wywołuje żywą replikę ze strony kooperatystów, gdyż pewne punkty teje ze względu na anormalne aprowidowa-

nie piekarń w mąkę gwarantują pracownikom bez względu na ilość przepracowanych dni tygodniowo wyżkę dotychczasowych płac o 50 proc. Dyrektor Łubieński wyraża zdziwienie z powodu zajętego stanowiska przez niektórych przedstawicieli kooperatyw, albowiem umowa zawarta została po obopólnych naradach bez specjalnego nacisku ze strony K. R. Ch. i M. Wobec podniesienia ogólnych kosztów wypieku proponuje p. Ł. wyżkę ceny chleba o 5 fenigów na funcie.

W sprawie węgla p. ławnik Kaffanke komunikuje, iż z zapowiedzianych 250 wagonów węgla nadeszło do Łodzi zaledwie 67, dla Gazowni 45, pozostała zaś ilość została z niewiadomych przyczyn przeadresowana i skierowana do Warszawy. Naogół jednak biorąc, sytuacja opałowa uległa korzystnej zmianie, gdyż i z kresów wschodnich drzewo ma nadejść. P. radny Jaranowski podaje krytyce tak ilość węgla dla piekarń, jak cenę węgla i drzewa dla piekarń i kooperatyw. Ławnik Kaffanke wyjaśnia, iż racja drzewa dla piekarń ewentualnie będzie powiększona, natomiast zostanie utrzymana dotychczasowa norma węgla 60 funt. na worek mąki. Co się tyczy drzewa dla kooperatyw, to Magistrat gotów jest dostarczać wagonowo z doliczeniem tylko 5 proc. do rzeczywistej ceny kosztu. Zaznacza p. K., iż 2 kooperatywy z „Biura Zjednoczonych“ zgłosiły już takie żądanie.

Opóźnienie w dostawie cukru ze Zbieiska nastąpiło wskutek nagłej zmiany temperatury. Pociąg kolejki podjazdowej jest już naładowany cukrem i w dniach najbliższych należy oczekiwać nadejścia. Cukier jednak będzie droższy: w sprzedaży hurtowej po mk. 2.23 za funt, a w detalicznej po mk. 2.45 za funt. Każda osoba otrzyma po 600 gramów, względnie 45 łutów miesięcznie.

Sprawa braku tłuszczów jest o tyle trudna, że istnieje na nie wolny handel, co oczywiście nie wpływa na niżkę tego artykułu pierwszej

potrzeby. Ławnik Kaffanke stwierdza, że chcąc poczynić zapas choćby w stosunku 4 funt. na mieszkańca, należy dysponować pokaźnym kapitałem, bo przeszło 20 milionowym. Wydział Zaprowiantowania Miasta zakupił w firmie miejscowej tłuszcz, lecz te przeznaczone są wyłącznie dla szpitali, tanich kuchni, ochron i t. p. instytucji. Zamówiono zagranicą 4 wagony słoniny, otrzymanie jednak zależy od Centrali Dewiz. Dyrektor Wolczyński boleje nad tym faktem, że miast dążenia do podniesienia krajowej wytwórczości, polityka gospodarcza skłania się w kierunku importu.

Sprawa mydła źle się przedstawia, gdyż Wydział Zaprowiantowania posiada obecnie zaledwie 20,000 funtów. — Biuro Zjednoczonych Kooperatyw zamierza uruchomić własną mydlarnię, lecz na to potrzeba 300,000 marek.

P. U. Z. A. P. P, narazię nafty nie posiada zupełnie skutkiem braku wagonów. — 25 października r. b. Puzap dał zlecenie Tow. Braci Nobel wysłania choć jednej cysterny dla Łodzi; należy więc oczekiwać nadejścia tejże.

W sprawie wagonów — cystern Puzap interpelował Ministra Komunikacji, który przyrzekł dostarczyć potrzebną ilość cystern.

Obecny na posiedzeniu dysponent ruchu p. Hipolit Różmysłowski stwierdza, iż od trzech dni istnieje rozporządzenie Prezesa Drogi Żelaznej o podstawianiu w pierwszym rzędzie wagonów pod żywność. — Na życzenie obecnego na sali delegata pana Starosty miasta Komisarza Kamali niniejsze się protokołuje.

Po wyczerpaniu dyskusji uchwalono:

1. Po szczegółowym zreferowaniu przez Dyr. Łubińskiego obecnych kosztów wypieku chleba, spowodowanych wzrostem kosztów robocizny, zwykłą cen na węgiel i drzewo a głównie nieregularną dostawą mąki, zebrani wspólnie z Magistratem zgodzili się na podniesienie ceny chleba

na 55 fen. za funt, licząc podwyżkę już w okresie 115.

2. (Wniosek Ławnika Kaffanego)

W sprawie braku tłuszczów dla ludności m. Łodzi zwrócić się do Magistratu o poczynienie starań w P. U. Z. A. P. P. odnośnie dostarczenia miastu conajmniej 2 f. słoniny na mieszkańca miesięcznie w wzgl. udzielenia miastu kredytu w wysokości 20 milionów marek, co odpowiada poczynieniu zapasu tego artykułu, w stosunku 4 f. na mieszkańca.

Sprawę przewiezienia zboża z okolicznych powiatów odłożyć do następnej konferencji, gdy będzie odpowiedź Magistratu odnośnie dostarczenia miastu odpowiedniej ilości podwód.

O godz. 7.45 min. przewodniczący ogłasza posiedzenie za zamkniętą.

Sprawy aprowizacyjne.

Widmo głodowe nad Warszawą.

Pod powyższym tytułem „Kurjer Warszawski“ z d. 18 b. m. podaje sprawozdanie z debaty aprowizacyjnej w warszawskiej Radzie Miejskiej.

Ze względu, że sprawa ta posiada w obecnej chwili najdonioślejsze znaczenie podajemy to sprawozdanie w całości:

Sytuację aprowizacyjną stolicy przedstawił magistrat w nagłym wniosku w barwach wprost ponurych. Stan aprowizacyjny Warszawy, krytyczny od początku wojny, wszedł obecnie — zdaniem magistratu — w fazę wprost katastrofalną.

Od dwóch przeszło miesięcy brak cukru, niemożność zrealizowania kart chlebowych nawet w jednej czwartej ich części — i trudność, posunięta do granic ostatecznych w sprowadzaniu ziemniaków — oto położenie, w jakim miasto znalazło się w okresie po zbiorach i na początku zimy. Gdy się doda do tego trudną sytuację opałową, która przy największych wysiłkach nie jest zdolna zadowolić nawet minimalnych potrzeb ludności, to otrzyma się całokształt

cierpień, na jakie ludność stolicy została skazana.

W dzisiejszem położeniu rzeczy—twierdzi magistrat — miasto nie jest w możności samodzielnie usunąć zła a współdziałanie jego z czynnikami rządu nie odnosi należytych skutków. Zakup towarów kontyngensowych nie należy do atrybucji miasta, towary zaś pozakontyngensowe przy istniejącym układzie stosunków są wrotem niedostępne dla miasta. Cały szereg agend państwowych zda się zupełnie zapominać o potrzebach miasta i ztąd miasto niewolniczo skazane jest na całkowity brak towarów. Ze strony państwowego urzędu zakupu artykułów pierwszej potrzeby nie doznaje absolutnie żadnej pomocy; to samo ze strony centrali dewiz, choć towary luksusowe, bez których kraj i miasta najzupełniej obyćby się mogły, nadchodzą w znacznych ilościach i bez najmniejszych przeszkód. Z państwowym urzędem ziemniaczanym miasto musiało stoczyć formalną kampanję, aby uzyskać to, co winno być zadaniem tego właśnie urzędu.

W takich warunkach magistrat nie może sprostać zadaniu racjonalnego aprowidowania ludności i dlatego wobec widma katastrofy występuje do rady miejskiej z wnioskiem nagłym: wybrania deputacji radzieckiej, która łącznie z magistratem przedstawi groźę położenia naczelnikowi państwa, marszałkowi sejmu i prezydentowi ministrów.

Zarazem magistrat występuje do rady miejskiej, aby ta wypowiedziała się za koniecznością sprowadzenia zboża i innych artykułów żywnościowych z zewnątrz kraju dla poprawienia stanu aprowizacyjnego i obniżenia cen na rynkach miejscowych.

Z osobnym wnioskiem wystąpiła radziecka komisja aprowizacyjna, domagająca się natychmiastowego zwrócenia się do sejmu i rządu o pełny sekwestr ziemiołódów, gdyż tylko w tem widzi ona jedyny środek uniknięcia katastrofy głodu dla miast Polski.

Nagłość tych wniosków nchwalono jednomyślnie, poczem rozwinął się spór między zwolennikami całkowitego i częściowego sekwestru ziemiołódów.

R. Truskier jest zdania, że skoro rząd nie umie przeprowadzić częściowego sekwestru, to czyż można liczyć na jakies wyniki z pełnego sekwestru. Sądzi, że tylko przy wolnym handlu miasta mogłyby sobie zapewnić żywność, potrzeba jednak, aby ze strony rządu nie robiono trudności, i aby urzędnicy byli uczciwi. Na potwierdzenie swoich wywodów przytacza m. in., że były prywatne propozycje sprowadzenia z zagranicy cukru po 5 mk. kg., ale na kupno to nie pozwolono. W przeprowadzenie pełnego sekwestru, przy obecnym składzie administracji państwowej, mówca nie wierzy i dlatego jest przeciwny wnioskowi.

R. Fliszel popierał wniosek komisji, dowodząc, że przy częściowym wolnym handlu mamy właśnie orgję wyzysku żywnościowego. Z chwilą wprowadzenia pełnego sekwestru nie będziemy mieli takich faktów, jak obecnie, że korzec ziemniaków kosztuje u spekulantów 360 mk. i że państwowy urząd ziemniaczany otrzymuje mniej ziemniaków, niż prywatni handlarze. Z chwilą gdy ludności miasta grozi głód, niema innego sposobu ukrócenia wyzysku.

Rad. dr. Rottermund, jednocześnie poseł sejmowy, nazywa komedją występowanie przeciw rządowi w momencie, gdy wiadomo, że ten rząd nie może przeprowadzić pełnego sekwestru. Upatrując we wniosku raczej tendencje polityczne, polemizuje ze zwolennikami sekwestru, twierdząc, że tą drogą nie da się zwiększyć zapasów żywności, lecz że praktyczniej byłoby szukać zboża za granicą.

R. Tomaszewski (P. P. S.) widzi zbliżającą się potworną katastrofę, którą możnaby odwrócić natychmiastowym całkowitym sekwestrem ziemiołódów. Póki czas, musimy włąć na alarm i powstrzymać rząd przed cofaniem się od pierwotnego projektu (pełnego sekwestru), jeśli nie chcemy doprowadzić do nieobliczalnych następstw, które godzić mogą w byt państwa.

Za sekwestrem wypowiada się również soc. dem. żyd. r. Lew, który uważa, że rząd popełnił błąd, podając się „spekulantom chłopskim i miejskim”. „Bundzista”, r. Erlich,

nie wierzy wprawdzie w przeprowadzenie pełnego sekwestru, jednak dla zasady wnioszek popiera.

R. Hirszhorn (lud. żyd.), po zilustrowaniu stosunków za czasów okupacji, twierdzi, że nie mielibyśmy tak ciężkiego kryzysu, gdyby administracja państwowa była sprężysta, a przede wszystkim uczciwa. W obecnych warunkach, przy opieraniu się „na obszarach i paskujących gospodarzach rolnych”, którym obojętne jest, czy spekulanci wywożą zboże za granicę — idea sekwestru będzie ośmieszona. Lepiej wobec tego utrzymać półsekwestr i skłonić państwo do zakupu zboża i produktów z wolnej konkurencji.

Przewodniczący wydziału zaopatrywania, r. Baryka, wyjaśnia, iż ze strony magistratu oddawna zwracano uwagę rządu na zapowiadający się kryzys żywnościowy. Wiadomo było, że produkcja krajowa nie wystarczy na wyżywienie ludności. Państwowy urząd zakupów miał dostarczyć miastom potrzebnych ilości zboża z zakupów zagranicznych, jednak tego nie uczynił. Niektóre miasta, jak np. Kielce, zaopatrzyły się w zboże, wbrew zakazowi, płacąc za 1 ctn. 400—600 kor. Warszawa nie mogła wejść na tę nielegalną drogę. Opału magistrat zakupił znaczne ilości jeszcze na wiosnę, jednak nie otrzymał wagonów, to zaś, co obecnie z opóźnieniem idzie do Warszawy — podlega w drodze sekwestrowi. Jedyne wyjście — zdaniem mówcy — to sekwestr na wszystko. Rząd chciał tę ideę przeprowadzić, jednak spotkał się z oporem w sejmie ze strony tych, którzy mają egoistyczne cele na widoku i prowadzą państwo do katastrofy. Ci syci panowie, ci sprzedawcy zboża z sejmu muszą — woła mówca — dowiedzieć się, że igrają z ogniem, że już się zaczynają u nas pomruki głodowe. A jeśli dobro kraju i państwa leży im na sercu — muszą się zgodzić na daleko idące reformy, zapewniające sprawiedliwy podział żywności wśród wszystkich, skazanych na głód.

Rada miejska stolicy musi rzucić sejmowi ostrzeżenie! . . .

R. Nowicki wykazuje, jak olbrzymie są obecnie zaległości aprowizacyjne ze strony ministerjum. Warszawa nie otrzymała dotychczas należnych jej 1,087,910 funtów mąki na chleb i 676 wagonów ziemniaków. Nie otrzymuje od kilku tygodni cukru, soli, a zapasy węgla wynoszą zaledwie na 3 dni. W imieniu nar. związku robotn. ob staje tedy za sekwestrem całkowitym.

R. Łypacewicz wylicza, że ludność Warszawy przepłaca obecnie paskarzom 75 milj. mk. haraczu żywnościowego z winy kolei. Przy istniejącym stanie rzeczy żadna rodzina, żyjąca z pracy, nie może związać końca z końcem. Tak dalej trwać nie może, jeśli chcemy uchronić kraj od wstrząśnień wewnętrznych. Zdaniem mówcy, winien jest rząd, na którego czele stoją ludzie, „mający bezwiednie we krwi psychologję paskarzy”. Trzeba ustanowić dyktaturę żywnościową, a zaniechać śmiesznych dziś kar na paskarzy. Trzeba również usunąć niesprawiedliwość, wyrażającą się w tem, że w chwili gdy ludność w miastach cierpi głód, piekarz otrzymuje np. 12 f. chleba dziennie, fornał na wsi 12 f. ziarna, po to, aby robić spekulację. Przez pełny sekwestr i równy dla wszystkich kontyngens da się uwolnić ludność od pijawek żywnościowych. Zdaniem mówcy, sejm nie spełnił swego zadania i trzeba go ostrzedz przed groźną sytuacją.

Przemawiał jeszcze r. Brzeziński w im. Koła narodowego, dowodząc, że przy obecnym składzie administracji państwowej przeprowadzenie sekwestru pełnego jest fikcją. Lepszych urzędników nie znajdziemy, gdyż takich nam daje społeczeństwo. Zresztą i sami soejałiści, główni propagatorzy sekwestru — nie wierzą w przeprowadzenie projektowanej reformy i dają wyraźnie do zrozumienia, że chodzi im głównie o obalenie dzisiejszego ustroju w niwecz. Przecież wiadomo, że mamy w kraju żywności co najwyżej na 4 miesiące, a więc, czy sekwestr i zakaz wolnego handlu przyczyni się do zwiększenia zapasów? Jedyne wyj-

ście — to najrychlejsze sprowadzanie produktów z zagranicy. Mówca wyraża zdziwienie, że ci, którzy przyczynili się do strajku rolnego i dopuścili do zmarnowania olbrzymich ilości ziemniaków w kraju, a częściowo i zboża — okazują dziś obłudną troskę o ludność, gdy istotnie co innego mają na myśli. Dziś kryzysowi przeciwdziałać należy przez zakup zboża poza krajem i rozciągnięcie kontyngensu żywnościowego na całą również ludność wiejską, a więc na chłopów i służbę.

W głosowaniu przyjęto ostatecznie oba wnioski (magistratu i komisji) znaczną większością głosów (przeciw zasadzie sekwestru było 15 głosów).

Powołana delegacja specjalna dziś jeszcze miała przedstawić wyższym władzom państwowym groźną sytuację żywnościową stolicy i zgłosić uchwalone przez radę miejską dezeraty.

Magistrat miasta Tomaszowa w osobie wiceprezydenta Petrykowskiego zwrócił się do magistratów m. Łodzi, Zgierza i Pabjanic, aby wobec szkodliwej polityki większości Sejmowej, która prowadzi do wygłodzenia miast w imię zysków producentów i paskarzy, wobec nieodpowiedzialnej polityki czynników rządowych, zmniejszającej do przeprowadzenia wolnego handlu, który w skutkach może doprowadzić do chaosu i anarchji w całym kraju; aby wszystkie Rady Miejskie powzięły analogiczne uchwały, co i Rada Miejska warszawska i takowe przedstawiły, jako kategoryczne żądania do Min. Spr. Wewnętrznych i Apropowizacji.

W przeciwnym razie odpowiedzialność za skutki tej niebezpiecznej i hazardowej polityki większości Sejmowej spadnie na tych, którzy nie rozumiejąc lub nie chcąc zrozumieć sytuacji obecnej starają się przeprowadzić zyski własne ponad interesami ogółu miejskiego.

Prezydent Rzewski przyrzekł popierać powyższą akcję.

Tanie drzewo w sprzedaży prywatnej.

Pragnąc umożliwić szerszym warstwom ludności miasta Łodzi naby-

wanie drzewa opałowego po możliwie niskich cenach, oddział łódzki urzędu walki z lichwą i spekulacją, po porozumieniu z magistratem i komisarzem ministerstwa przemysłu i handlu w Łodzi, wystarał się o listy przewozowe (frachty) na kilkaset wagonów drzewa opałowego. Frachty te oddane będą solidniejszym kupcom drzewnym w Łodzi, którzy zobowiążą się przywieźć, na zasadzie tych frachtów, drzewo sprzedawać detalicznie po maksymalnych cenach, wyznaczonych przez urząd.

Sprawy Oświatowo-Kulturalne.

Miasto Łódź.

IV.

Rewolucja 1830-1831 roku nie miała prawie żadnego wpływu na przemysł łódzki, burzliwy zaś rok 1848 przyczynił się poniekąd dodatnio, gdyż granice zachodnie były przez rosjan wojskiem silniej obsadzone i pilnie strzeżone, przez co ustało przemysłnictwo towarów zagranicznych.

W czasie powstania 1863 roku dała się odczuć pewna stagnacja w handlu, a z powodu zbyt wygórowanych cen na surowce, szczególnie bawełnę, zmniejszyła się wytwórczość fabryk w mieście Łodzi, zakłady zaś wyrobów bawełnianych Ludwika Geyera były nieczynne.

W tym czasie zbrojnego powstania narodu naszego przeciw naszym ciemniejszym ludność polska Łodzi czynem dowiodła, że nie była jej obojętna sprawa narodowa. W aktach archiwum Miejskiego znajduje się wykaz, sporządzony w styczniu 1865 roku, na podstawie zebrań i sprawdzonych danych, że z pośród stałej ludności miasta uczestniczyło w powstaniu 1863 roku 196 osób. Z tej liczby: 1 był powieszony, 37 wysłano do Rosji z wyroków sądów wojennych i administracyjnie, 8 odniosło rany i uległo kalectwu,

135 powróciło, 15 zaś pozostałych widocznie poległo, gdyż, o nich wzmianki niema.

Wzmagający się coraz bardziej przemysł w mieście Łodzi przyciągał ze wszystkich stron ludzi do pracy, wskutek tego ludność miasta szybko się powiększała.

Gdy w roku 1860 miasto liczyło 29,506 mieszkańców, w roku 1870—było już ich 47.659, w roku 1880—77,592 w roku 1890—136,091, w roku 1900 — 294,864, w roku 1910 — 423,727 i na początku roku 1914 — 477,862.

W tym samym okresie czasu, podług danych statystycznych, znajdujących się w aktach Archiwum Miejskiego, było czynnych w mieście Łodzi różnych fabryk z 4 i więcej warsztatami:

w roku 1860—149 i pojedynczych warsztatów 502, Wszystkie one zatrudniały 8512 robotników i wyrobiły towarów za 4,181,285 rubli;

w roku 1870 — 284 i pojedynczych warsztatów 485. Pracowało robotników 7668. Produkcja wyniosła 8,217,148 rub.

w roku 1880 — 330 i pojedynczych warsztatów 269. Zatrudnionych robotników było 18,005, Produkcja wyniosła 38,330,343 ruble;

w roku 1890 — 496 i pojedynczych warsztatów 225. Robotników zatrudnionych było 26,220. Wyrobiono towarów za 50,975,618 rubli;

w roku 1900 — 442 fabryki, w który, opracował 40,442 robotników. Wartość wyrobów wyniosła 70,444,620 rubli,

w roku 1910 — 721 fabryk z 89,175 robotnikami. Produkcja wyniosła 188,174,191 rubli i w roku 1913 — 794 fabryk. Zatrudnionych robotników było do 100,000. Produkcja wyniosła 195,982,024 rub.

W ostatnich dwóch dziesiątkach lat, z powodu drożyzny mieszkań i życia w mieście Łodzi, tkacze pojedynczy i utrzymujący po parę warsztatów przenieśli się do najbliższych od Łodzi osad i wsi.

W czasie ostatniej wojny przemysł miasta zamarł zupełnie, fabry-

ki były zupełnie nie czynne, gdyż okupanci — niemcy ograbili je z materiałów surowych, towarów i maszyn, które wywieźli do Niemiec,

Ludność miasta, która wynosiła przed wojną 477,862 mieszkańców, kiedy osada Bałuty i Radogoszcz nie były jeszcze przyłączone do miasta, a w których przed wojną ludności było do 120,000, w roku 1918, podług spisu, przeprowadzonego przez Wydział statystyczny Magistratu w styczniu tegoż roku, po przyłączeniu już powyższych miejscowości do miasta, bardzo znacznie się zmniejszyła, bo wyniosła razem z temiż miejscowościami tylko 341,829 mieszkańców.

W roku 1906, na mocy wniosku Rosyjskiej Rady Ministrów, zatwierdzonego przez Cesarza 18 października 1906 roku, zostały z ościennych gmin powiatu Łódzkiego przyłączone do miasta Łodzi następujące miejscowości: z gminy Radogoszcz — kolonja Żubardz i część wsi Doły. Z gminy Chojny — części wsi: Widzew, Dąbrowa, Dąbrowka mała i kolonja Chojny i z gminy Brus — wieś Karolew i części wsi: Rokicie Stare, Brus i Rokicie Nowe, ogólnej przestrzeni 1915 morgów.

W roku zaś 1915, podczas okupacji niemieckiej, na mocy postanowienia Cesarско-niemieckiego prezydenta policji w Łodzi, z dnia 18-go sierpnia, został przyłączony do miasta obszar ziemi około 3685 morgów na który złożyły się następujące miejscowości: z gminy Radogoszcz — części wsi: Zabieniec, Radogoszcz, Bałuty Stare, Doły, dóbr Juljanów i Marysin II, oraz cała osada Bałuty, Nowe, folwark Marysin I i Bałuty kolonja; z gminy Nowosolna — część wsi Antoniew Stokowski; z gminy Chojny — części wsi: Widzew, Zarzew, Dąbrowa, Chojny, i część folwarku Chojny i z gminy Brus — części wsi: Rokicie Stare, Rokicie Nowe, Brus i folwarku Brus.

V.

W ciągu ostatnich 20 lat przed wojną zaprowadzono w Łodzi urzą-

denia miast wielkich, jak tramwaje elektryczne, których ruch otwarty został 24 grudnia 1898 roku, nową udoskonalonego typu rzeźnię otwarto w listopadzie 1901 roku, centralną elektrownię w roku 1908 (Gazowe oświetlenie miasto posiada od 1869 roku.) W roku 1900 została utworzona przy Magistracie specjalna Komisja do spraw, mających na celu urządzenie w mieście Łodzi kanalizacji i wodociągów.

Powyższa Komisja zaprosiła inżyniera W. H. Lindley'a do przeprowadzenia niezbędnych przedwstępnych studjów, a następnie do sporządzenia projektu tych urządzeń. Studja zostały zakończone w 1907 roku, którym kierował delegowany przez inżyniera Lindley'a inżynier Gembaszewski, projekt zaś opracował inżynier Lindley w 1909 roku i złożył do Magistratu, lecz rozpatrzenie i zatwierdzenie tegoż projektu ówczesne Ministerjum Spraw Wewnętrznych poleciło odłożyć doczasu wprowadzenia Samorządu w Łodzi. Tymczasem Łódź, nie doczekawszy się od władz rosyjskich samorządu, doczekała się wojny i zadaniem już obecnego samorządu miejskiego będzie zaprowadzenie w mieście kanalizacji i wodociągów.

Przeprowadzono także w tym czasie przez Łódź linię drogi żelaznej Warszawsko — Kaliskiej i kolej obwodową z 2 stacjami: w Karolewie i Chojnach. Jaki był ruch towarowy i osobowy na wszystkich stacjach kolejowych w Łodzi wykazują niżej wyszczególnione dane z roku 1912, które zostały zakomunikowane Magistratowi przez Zarządy tychże stacji.

Stacja Łódź—Fabryczna.

Przywóz wynosił 59,511,568 pudów, wywóz — 5,571, 266 pudów. Sprzedano pasażerskich biletów 240,295.

Stacja Łódź — Kaliska.

Przywóz wynosił 21,060,829 pudów, wywóz 2,974,022 pudy. Sprzedano biletów 240,295.

Stacja Łódź — Chojny.

Przywóz wynosił 8,656,325 pudy, wywóz 298,669 pudów. Sprzedano biletów 2,257.

Stacja Łódź — Karolew.

Przywóz wynosił 24,592,622 pudów, wywóz 937,798 pudów. Sprzedano biletów 784.

Z Kom. Kult.-Oświatowej.

Na ostatnim posiedzeniu Kom. Kult.-Oświatowej odbytym w dniu 17 listop. r. b. rozpatrywano następujące kwestje: 1) sprawę kursów dokształcających.

Po wysłuchaniu referatu specjalnej Komisji, postanowiono w jaknajszyszym czasie uruchomić Uniwersytet Ludowy z działem humanistyki, przyrodniczym i polityczno-społecznym. Na stanowisko kierownika kursów-dokształcających postanowiono ogłosić konkurs. Kursy, mieścić się będą w lokalu byłych Kursów Pedagogicznych, Dzielna 44. Po uruchomieniu uniwersytetu Ludowego uruchomione będą kursy dla analfabetów, dokształcające i zawodowe. Opracowanie organizacji programu tych kursów powierzone wyżej wspomnianej Komisji.

2) Kom. Kult.-Oświatowa postanowiła zając się urządzeniem wieczorów literacko-artystycznych dla szerokich warstw ludności, oraz wszcząć energiczne kroki w celu rozpoczęcia szeregu przedstawień popularnych w Teatrze Polskim, do których zobowiązało się Tow. Teatralne i dyrekcja teatru przy uzyskaniu subsydjów od Magistratu na sezon letni.

3) Wobec napływających prac artystycznych dzieci szkół łódzkich wybrano Komisję do oceny i rozsegregowania na Wystawę „Sztuka dziecka“ Zbiory zostaną w końcu miesiąca odwiezione do Warszawy.

Z Wydziału Szkolnictwa.

Na posiedzeniu z d. 18 b. m. Wydz. Szkolnictwa postanowił w porozumieniu z p. Inspektorem wysłać na kurs dla nauczycieli, mających pracować w szkołach dla niedorozwiniętych, urządzanych przez Min. Zdrowia Publicznego w Warszawie, p. Antoniego Waltratusa.

Sprawy finansowe.

Sprawa finansów Łodzi.

Konferencja prezydium magistratu i posłów łódzkich z ministrem skarbu Bilińskim.

W czwartek, 13 b. m. odbyła się w ministerjum skarbu, pod prze-

wodnictwem ministra Bilińskiego trzygodzinna narada w sprawie poprawy finansów miasta Łodzi. W obradach uczestniczyli radcy ministerjalni Ulc i dr. Garczyński, szef sekcji samorządowej ministerjum spraw wewnętrznych Sienkiewicz i referent Skonieczny, prezydent m. Łodzi Rzewski, wiceprezydenci Wojewódzki i Faterson, posłowie łódzcy Harasz, Helich, Napiórkowski inż. Skulski, Spikerman i Ziemięcki.

Minister skarbu na wstępie zaznaczył, iż zaprosił obecnych celem zastanowienia się nad środkami poprawy finansów miasta. Pierwszy przemawiał wiceprezydent Faterson, który wyjaśnił, iż Łódź na skutek gospodarki okupantów, rozszerzenia zakresu gospodarki miejskiej wciąż rosnących potrzeb komunalnych i szalejącej drożyzny, znalazła się w sytuacji bez wyjścia.

Niesposób zaciągać wciąż pożyczki, gdyż obecny dług obligacyjny, sięgający stu milionów marek nie o wiele jest niższy od wartości całego majątku miejskiego, stanowiącego zabezpieczenie powyższego długu.

Oszczędność, zwiększenie podatków i wprowadzenie nowych poborów może dać wyniki konkretne dopiero w przyszłym roku budżetowym, gdy tymczasem niedobór bieżący, który dotychczas wynosi 24.000.000 mk. zwiększy się jeszcze przez podwyższenie płac pracowników miejskich.

Jedyny przeto doraźny środek ratunkowy—to przyjęcie przez rząd strat wojennych miasta Łodzi, wynoszących 145.000.000 mk., w czem około 90.000.000 mk. stanowią wydatki poniesione przez kasę miejską w zastępstwie skarbu państwa na rezerwistki, kwaterunek wojsk, sądy, policję, więzienie i t. p.

W konkluzji p. Faterson w imieniu miasta żądał zasadniczego przyjęcia strat wojennych przez skarb państwa, wypłacenia procentów od sumy długu i wyasygnowania na poczet sum tych 30.000.000 mk. celem

pokrycia przez miasto Łódź niedoboru budżetowego za bieżący rok administracyjny.

Prezydent Rzewski wskazywał na to, że Łódź znacznie dłużej niż Warszawa była w jarzmie okupacyjnym wroga i ponosiła ponad siły ciężary w zastępstwie państwa, dlatego też ma prawo spodziewać się od rządu pomocy w tej ciężkiej chwili, kiedy znalazła się prawie bez wyjścia. Ze względu na skupienie się mas robotniczych, bezpieczeństwo — rzecz można Państwa całego zależy od zachowania porządku w mieście Łodzi, a to jest możliwe tylko przy uruchomieniu przemysłu i sprawnej pracy zarządu miasta, który bez natychmiastowej pomocy finansowej ze strony rządu nie może nadal pracować normalnie.

Wiceprezydent inżyn. Wojewódzki wreszcie wskazał, iż wzrost budżetu nastąpił wskutek konsekwencji wojny i znacznego rozszerzenia zakresu gospodarki miejskiej, za czasów panowania Rosjan, a następnie Niemców wielce zaniedbanej, Magistrat stoi zawsze na straży grosza publicznego, ale nie może zmniejszać wydatków na zdrowotność publiczną, na roboty publiczne, nauczanie powszechne, dobroczynność, tanie kuchnie, a działy te pochłaniają lwią część budżetu. W gospodarce swej magistrat musi dbać nie tylko o chwilę obecną, lecz i o pokolenia przyszłe, które utrwać mają budowlę dziś wznoszoną. Dlatego takie wydatki, jak tępienie analfabetyzmu, zwalczanie śmiertelności, zachowanie naszej siły roboczej, należy zaliczyć do produkcyjnych, które w przyszłości będą sownie opłacone.

W imieniu ministerjum Skarbu dr. Garczyński radził wprowadzenie nowych podatków miejskich i za najważniejsze wskazał podatki od przedmiotów zbytku, od widowisk (iluzjonów), oraz podatek (wwozowy (od ładunków), który do podatek zreszta wymaga jeszcze pewnych zastrzeżeń. Na to p. Faterson, w odpowiedzi zaznaczył, iż pogląd d-ra

G. jest charakterystyczny dla miasta takiego, jak Warszawa, które jest środowiskiem przeważnie konsumcyjnym, gdy Łódź jest ośrodkiem produkcji, pracy twórczej i dla tego jest zdania, że system podatkowy Łodzi winien się oprzeć przede wszystkim na podatku postępowym od dochodów i na podatkach związanych z handlem i przemysłem.

Szef sekcji samorządowej Sienkiewicz wyluszczył opinie ministerstwa spraw wewnętrznych w przedmiocie żądań m. Łodzi, lecz w znacznej części poparł wnioski magistratu.

Minister skarbu dr. Biliński wskazywał na wielkie trudności, w jakich znajduje się Skarb Państwa, oraz na niemożliwość przejścia już teraz strat wojennych Łodzi, bo za przykładem Warszawy i Łodzi poszłyby niebawem te miasta i wsie, które tak okrutnie ucierpiały wskutek wojny, a wówczas sumy reklamowe dosięgłyby miliardów. Zresztą sprawa odszkodowań wojennych, ujęta w traktacie wersalskim, przedstawia się — jak dotychczas, dla Polski niekorzystnie, i nie wiadomo jeszcze jak ostatecznie będzie rozstrzygnięta. Na razie więc, kwestja przejścia przez rząd strat wojennych m. Łodzi, musi pozostać w zawieszeniu.

Posel inż. Skulski wskazywał na charakter wytwórczy m. Łodzi, wyrażając nadzieję, że gdy przemysł się uruchomi — wpływy z podatków wzrosną znacznie i zdołają pokryć wydatki zwyczajne. Dla tego nie uważa położenia finansowego miasta za beznadziejne. Z tego punktu widzenia, Łódź rokuje daleko lepszą przyszłość niż Warszawa. Uważa również za konieczne wprowadzenie podatku miejskiego od ładunków, wchodzących do miasta.

Posel Harasz, popierając żądania magistratu, wskazał na to, że jeśli miasto poniosło tak wielkie wydatki w zastępstwie rządu, to jedynie w tej myśli, że będą one miastu zwrócone, a obowiązek ten ciąży przede wszystkim na skarbie państwa,

który z kolei winien żądać zwrotu odszkodowań za pośrednictwem koalycji. Wywody te, popierali również postawie Helich i Spikerman.

Na uwagę posła Helicha o potrzebie kredytów na roboty publiczne, minister dr. Biliński i radca Ulc oświadczyli, że żądania Łodzi zawsze były i będą w dalszym ciągu uwzględniane, jednak zastrzegli, iż roboty te muszą być produkcyjne i prowadzone na akord.

Dr. Biliński wkońcu oświadczył, że wobec istotnie ciężkiego położenia Łodzi, gotów jest przyjść z pomocą w postaci subwencji, celem częściowego pokrycia niedoboru budżetowego, polecił jednak możliwie szybkie opracowanie projektów nowych podatków, które pozwoliłyby pokryć resztę niedoboru i na tej drodze magistrat zawsze liczyć może na poparcie ministerstw skarbu i spraw wewnętrznych. Dalszą pomoc, minister uzależnił od owocnej i celowej pracy miejskiego samorządu prowadzącej do polepszenia finansów miasta.

Sprawy Miejskie.

Akcja mieszkaniowa Magistratu.

Magistrat ma wkrótce przystąpić do akcji, zawierającej wykończenie mieszkań w domach niewykończonych, lub zrujnowanych. Po zebraniu odpowiedniego materiału, miasto wystąpi do rządu z wnioskiem o przyznanie odpowiednich na ten cel kredytów.

Z urzędu rozjemczego

Urząd rozjemczy dla spraw najmu w Łodzi skierował do prezydenta Rzewskiego pismo, w którym prosi o zwiększenie liczby ławników w urzędzie do 24 ze strony właścicieli domów i do takiej liczby ze strony lokatorów, gdyż dotychczasowa ilość 18 i 12 nie wystarcza i utrudnia działalność urzędu, a ławnikom zabiera zbyt wiele czasu. Urząd prosi o przedstawienie dodatkowej listy ławników prezesowi sądu okręgowego.

Oferta angielska.

W d. 19 b. m. zgłosił się do Magistratu p. Goelz przedstawiciel firmy Stuart and Mac Donell w Londynie z propozycją współdziałania firmy tej w pracach inwestycyjnych w Łodzi. Przedsiębiorstwo powyższe wybudowało port Halifax, na froncie francuskim całą sieć linii kolejowych, urządzenia wodociągowe i t. d. Wogóle należy ono do najpoważniejszych tego rodzaju przedsiębiorstw w Europie.

Firma Stuart and Mac Donell proponuje miastu Łodzi długoterminowy kredyt oraz współdziałanie miejscowego kapitału w wysokości 40%, zastrzegając sobie całkowicie kierownictwo techniczne.

Na naradzie obecni byli: prez. Rzewski, wiceprez. Wojewódzki i Faterson, szef wydziału bud. inż. Szenfeld, kierownik robót budowl. inż. Bronikowski.

Petraktacje będą prowadzone w dalszym ciągu. Roboty byłyby ewentualnie rozpoczęte na wiosnę.

Przerwa w robotach publicznych.

Wskutek trwającej śnieżycy, uniemożliwiającej prowadzenia robót pu-

blicznych ziemnych, Magistrat wdział się zmuszonym wypowiedzieć pracę części robotników, tymbardziej, iż Ministerjum dało fundusze jedynie na produkcyjne roboty publiczne.

W sprawie tej odbyło się w Magistracie posiedzenie z udziałem prezydenta Rzewskiego i wiceprezydenta Wojewódzkiego. Członkowie Magistratu oświadczyli, iż prace będą podjęte wtedy, gdy umożliwi to pogoda. Wtedy będą przyjęci wydalenieni obecnie robotnicy. Przedstawiciele robotników prosili, aby roboty były kontynuowane tam, gdzie to jest możliwe.

Dodatki drożyzniane dla urzędników miejskich.

Kasa miejska wypłaciła już za listopad urzędnikom miejskim nowo przyznane przez Radę Miejską dodatki drożyzniane do poborów miesięcznych. Dodatki te wynoszą 125, 175 i 225 marek.

OGŁOSZENIE.

Wydział Budownictwa Magistratu m. Łodzi wzywa wszystkich inżynierów i architektów, posiadających prawo sporządzania projektów i dozorowania robót budowlanych, a chcących praktykować w Łodzi, o podanie do dnia 1. grudnia 1919 roku w celu rejestracji, następujących o sobie informacji:

- 1) Nazwisko i imię,
- 2) Tytuł naukowy.
- 3) Nazwa ukończonego wyższego zakładu naukowego.
- 4) Adres.

Magistrat.

Wydział Budownictwa.

Ogłoszenie.

Wydział Szkolnictwa niniejszym ogłasza konkurs na stanowisko kierownika Kursów Pedagogicznych. Termin konkursu upływa w dniu 25 listopada r. b.

Bliższych szczegółów udziela biuro Wydziału (Olgińska № 3, I piętro) w godzinach od 1-ej do 3-ej po południu.

Magistrat
Wydział Szkolnictwa.

OGŁOSZENIE.

Na mocy dekretu Naczelnika Państwa z dnia 16 stycznia r. b., zatwierdzonego przez Sejm Ustawodawczy dnia 28 czerwca r.b. powołaną została przy Urzędzie Mieszkaniowym Inspekcja Mieszkaniowa. Do obowiązków Inspekcji Mieszkaniowej należą:

- 1) szczegółowe oględziny mieszkań:
 - a) 1—2—3—4—pokojowych (łącznie z kuchnią)
 - b) większych
- o ile są zamieszkiwane przez sablokatorów,
- „ „ „ położone na poddaszu lub w suterrenach,
- „ „ „ stanie się wiadomem, że panują w nich wykroczenia przeciw obyczajności i zdrowotności Publicznej.
- 2) oględziny pokoiów umeblowanych, domów noclegowych,
- 3) oględziny pomieszczeń dla robotników, najemników, stróżów i t. p.,
- 4) oględziny domów dla osób stanu wolnego,
- 5) dbałość o czystość oraz suchość wewnątrz i zewnątrz mieszkań,
- 6) zwracanie uwagi na sposób przewietrzania oraz rodzaj ogrzewania i oświetlenia,
- 7) badanie mieszkań pod względem objętości powietrza i powierzchni podłogi, przypadających na osobę,
- 8) zwiedzanie nowozbudowanych i przebudowanych domów oraz występowanie do władz z odpowiednimi wnioskami,
- 9) opieka nad dziećmi i oddziaływanie wychowawcze w kierunku utrzymywania mieszkań przez lokatorów w stanie higienicznym, wykazywanie doniosłego znaczenia czysto utrzymanego mieszkania dla zdrowia mieszkańców.

Wszystkie czynności, związane z nadzorem mieszkaniowym, wykonywać będzie 6 Inspekcji Mieszkaniowych mianowicie:

Inspekcja I okręgu, obejmująca XIII i XIV Komisarjaty Policji biuro mieści się przy ul. **Zgierskiej № 54.**

Inspekcja II okręgu, obejmująca I i II Komisarjaty Policji, biuro mieści się przy ul. **Zgierskiej 54.**

Inspekcja III okręgu, obejmująca III, IV i VI Komisarjaty Policji, biuro mieści się przy ul. **Długiej 76.**

Inspekcja IV okręgu, obejmująca V i IX Komisarjaty Policji, biuro mieści się przy ul. **Piramowicza 5** (dawniej Olgińska).

Inspekcja V okręgu, obejmująca VII, XI i XII Komisarjaty Policji, biuro mieści się przy ul. **Piotrkowskiej 284.**

Inspekcja VI okręgu, obejmująca VIII i X Komisarjaty Policji, biuro mieści się przy ul. **Nowo-Zarzewskiej 51.**

Organy nadzoru mieszkaniowego kierować się będą przepisami, zawartymi w Regulaminie dla Inspekcji Mieszkaniowej, wydanym przez Ministra Zdrowia Publicznego w dniu 25 marca r. b.,

Zgodnie z art. 14 Dekretu o zapobieganiu brakowi mieszkań, członkowie Inspekcji mają prawo wstępu do wszystkich mieszkań i złączonych z nimi ubikacyj

Gospodarz domu winien być poinformowany o celu odwiedzin i ma prawo żądać okazania legitymacji.

Ze wszelkimi zażaleniami w sprawie złego stanu mieszkań należy zwracać się do biura Inspekcji odpowiedniego okręgu, które będą czynne dla publiczności od godz. 9 rano do 1 po poł. i od godz. 3 do 5 wieczorem.

MAGISTRAT
Urząd Mieszkaniowy.

OGŁOSZENIE.

Na mocy art. 10 Dekretu o zapobieganiu brakowi mieszkań ogłasza się co następuje:

C e l e m :

- 1) ułatwienia lokatorom wyszukiwania mieszkań;
- 2) dokładnego przedstawienia stosunku zapotrzebowania do zaofiarowania mieszkań;
- 3) dostarczenia niezbędnych danych o warunkach mieszkaniowych danej dzielnicy;
- 4) usunięcia konieczności korzystania z prywatnych biur informacyjnych zazwyczaj drogich i dla niezamożnej ludności niedostępnych,—otwarte zostało przy Urzędzie Mieszkaniowym, ul. Piramowicza № 3, (dawniej Olgińska) dla użytku publicznego **Biurowy Wykaz Wolnych Mieszkań.**

Biurowy czynny będzie dla publiczności od godz. 10 rano do 1 w południe,

Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej z dnia 7 października r. b. zatwierdzoną przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, za informacje, udzielane przez Biurowy Wykaz Wolnych Mieszkań, pobierane będą następujące opłaty:

za informacje o mieszkaniach 3—izbowych	.	.	mk.	1.—,
„ „ „ „ 4— „	.	.	„	3.—,
„ „ „ „ 5— „	.	.	„	5.—,
„ „ „ „ 6— „	.	.	„	8.—,
„ „ „ „ 7— i więcej	.	.	„	10.—,
„ „ o lokalach ze sklepem (małych)	.	.	„	3.—,
„ „ „ handl. i przemysłowych (większych)	.	.	„	15.—,

Informacje o mieszkaniach 1 i 2-izbowych są wolne od opłat. Jednocześnie podaje się do wiadomości pp. właścicieli i administratorów domów, że zwolnienie lub wynajęcie każdego lokalu winno być meldowane niezwłocznie, nie później jednak jak w ciągu 3-ch dni, w biurze Inspekcji Mieszkaniowej tego okręgu, w którym znajduje się nieruchomość. Biura te wydają również blankiety meldunkowe.

Niezastosowanie się do powyższego będzie surowo karane w myśl ogłoszenia z dnia 19 września 1919 roku.

MAGISTRAT
Urząd Mieszkaniowy

OGŁOSZENIE.

Niniejszym wzywa się wszystkich właścicieli **niewykończonych i zdewastowanych domów**, aby we własnym interesie niezwłocznie podali do **Urzędu Mieszkaniowego, Olgińska 3**, adresy takich wraz z planami, z których byłoby można wywnioskować o rozmiarze i przybliżonych kosztach robót, koniecznych dla doprowadzenia tych domów do stanu używalności.

MAGISTRAT
Urząd Mieszkaniowy.

OGŁOSZENIE.

Oddział Opałowy Wydziału Zaprowiantowania Miasta przy Magistracie m. Łodzi podaje niniejszym do wiadomości, że każdy posiadacz karty węglowej nowego typu, zaświadczonej przez właściciela domu, może otrzymać obecnie za miesiące: październik, listopad i grudzień po $\frac{1}{4}$ korca węgla, oraz za m. październik i listopad po 2 pady drzewa, czyli razem — za 3 miesiące: $\frac{3}{4}$ korca węgla i 4 pady drzewa.—

Posiadacze żółtych kart węglowych otrzymują opał na składach Magistratu, posiadacze zaś szarych i zielonych kart węglowych w kooperatywach, w których są zarejestrowani.—

Wszelkie reklamacje i skargi, złożone na piśmie, przyjmuje Oddział Opałowy, ul. Średnia № 16, okienko № 4. od godz. 8-ej rano do godz. 1-ej po poł.—

Łódź, dnia 18. listopada 1919 roku.

Magistrat.

OGŁOSZENIE.

Wobec podniesienia się kosztów wypieku chleba, do czego przyczyniła się głównie nieregularna dostawa mąki, zwyżka cen na węgiel i drzewo oraz wzrost kosztów robocizny, cena funta chleba, po porozumieniu się z przedstawicielami kooperatyw, ustaloną zostaje już w okresie 115 na 55 fen. za funt.

Magistrat
Komitet Rodziału Chleba i Mąki.

Ogłoszenie.

Jest do wydzierżawienia od dnia 1 stycznia 1920 roku lokal mleczarni w parku im. Sienkiewicza, składający się z 3-ech pokojów i werendy na parterze, wraz z placem i atensyljami.

Oferty z podaniem ceny przyjmuje Wydział Gospodarczy Magistratu (al. Dzielna № 2) do dnia 10 grudnia 1919 r.

MAGISTRAT.

Dziennik Zarządu m. Łodzi

przyjmuje ogłoszenia firm
prywatnych.

Cena wiersza 1 mk.

(na stronie 3 szpalty)

Przed tekstem wiersz **M. 250**

(na stronie 2 szpalty).

Skład papieru

i materiałów piśmiennych

A. U. LUKSENBERG

Dostawa do biur

ŁÓDŹ, Piotrkowska № 31.

Zakład krawiecki męski

A. MORDKIEWICZ

Piotrkowska 109

poleca się Sz. klienteli. Najnowsze zurnale angielskie i francuskie, wykonanie wykwitne, przyjmuje roboty futrzane. :: Specjalność bekieszce. ::

Ogłoszenie.

Właściciele domów, zamieszkałych zwłaszcza przez ludność robotniczą, w wielu wypadkach nie wydają swym lokatorom pokwitowania z odbioru komornego, korzystając z braku dowodów przy pierwszym zatargu z lokatorem.

Urząd Mieszkaniowy zwraca przeto uwagę wszystkich lokatorów, że przy uiszczaniu komornego należy bezwzględnie żądać pokwitowania z marką stemplową i oznaczeniem pobranej sumy.

Wskazaniem jest naogół, aby lokatorzy właścicielom, niezastępującym na zaufanie, płacili komorne w obecności świadków.

Jednocześnie Urząd Mieszkaniowy zwrócił się w poruszanej sprawie do Urzędu Walki z Lichwą i Spekulacją w celu wydania odpowiednich zarządzeń.

MAGISTRAT
Urząd Mieszkaniowy.

Zawiadomienie.

Wydział Budownictwa Magistratu m. Łodzi przygotowuje obecnie plan regulacji i zabudowy miasta oraz miejscową ustawę budowlaną, do których na zasadzie rozporządzenia z dnia 29. listopada 1916 roku stosować się winni właściciele posesji. Dla uniknięcia zwłoki i straty pieniędzy na przerabianie planów, dotyczących wnoszenia wszelkich nowych i przerabiania istniejących budynków, jak również parcelacji, komasacji oraz przeprowadzenia nowych lub zamiany istniejących arterji komunikacyjnych i zieleńców, — zainteresowani zechcą się zwracać piśmiennie aż do czasu opublikowania nowych planów i nowej ustawy do Wydziału Budownictwa o informacje. Ustnych wskazówek pod tym względem udziela Oddział Zabudowy Miasta (Olgińska 5/III) we wtorki od 1—2 pp.

MAGISTRAT
Wydział Budownictwa.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Oddito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi, ul. Zawadzka № 7.